

BATTHYÁNY GYULA (1887-1959)**Keleti város, 1933 körül**

Olaj, vászon, 93x111 cm

Jelzés nélkül

Kezdő ár: 6 500 000 Ft/ 21 667 EUR

Becsérték: 12 000 000 – 18 000 000 Ft**Estimated value: 40 000- 60 000 EUR**

Gróf Andrássy Géza, Festetics Izabella grófnő, Esterházy Tamásné és Gróf Batthyány Gyula a Király-díj futamán, 1941

Batthyány Gyula: Mediterrán kikötő, 1930-as évek, magántulajdon

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA:

■ Kiállítás gróf Batthyány Gyula festményeiből.

Mű-Terem Galéria, Budapest, 1997. november 21. – december 5. katalógus: 12.

REPRODUKÁLVA:

■ Molnos Péter: Gróf Batthyány Gyula

az elveszett Magyarország festője.

Budapest, Népszabadság Könyvek, 2007. 47. oldal, illetve 60. kép

ÚT A MEDITERRÁNEUMBAN

„Életem legszebb emléke egy közép-tengeri utazás. Nyolc hétig utaztam egy olasz kereskedelmi hajón mint magányos utas. A Baedeker által csillaggal nem jelzett helyeken jártunk, Ciprus szigetén, Kis-Ázsia és Szíria másodrangú kikötőiben és sokszor ég és tenger között ... A levantei kikötők csőcseléke közé vegyülve – boldog voltam.”- írta visszaemlékezéseiben Batthyány Gyula. Ez az út Trieszt kikötőjéből indult. A festő a két hónap alatt Korfu, Athén, Kréta, Alexandria, Kairó, Port Said, Beirut, Ciprus, Antaya, Rhodos útvonalon tért vissza a kiindulási pontra.

Az út eredményeit Batthyány az Ernst Múzeum termeiben mutatta be 1933 májusában. A negyven darabot számláló kollekción plasztikusan jelzi ennek a mediterrán városokat érintő utazásnak az életműben betöltött kiemelkedő jelentőségét: a dandy-világ festőjének tematikus arzenálja jelentősen kibővül. A felső tízezer életének krónikását elvárásolja az ezeregy-éjszaka izgalmas világa s egy színekben és formákban új világ pillanatképeivel nyűgözi le közönségét.

BATTHYÁNY DEKORATIVIZMUSA

Batthyány Vaszary Jánosnak az osztályába járt a Képzőművészeti Főiskolán, akinek „anti-akadémikus” módszerei, a stílus imitációt elutasító szabad festészeti felfogása kiutat jelentett az akadémizmus szárazságától szabadulni kívánó növendékek számára. Vaszary később is figyelemmel követte tanítványai művészi sorsát, előítéletek nem bénították, ha tehetséges, rendhagyó festészettel találkozott. Batthyány művészetéről például az egykori mester így vélekedett: „Azt hiszem, nem csalódom, ha a dekoratív jegyben látom tehetségének lényegét. Rendelkezik mindazon kvalitásokkal, melyek itt sikert biztosítanak: a tömegek, monumentek megmozdítása, a díszítő anyagok hangsúlyozása, a rafinált festői ingerek kikeresése, amelyek a képfelületnek elragadó arabesket adnak (...) tárgyainak mesészerű hatása oly képzelőerőről tesz tanúságot, amely e síkon őt majdnem egyedülállóvá teszi.”

A mester által tűpontosan megfigyelt stílusjegyek az olyan „tárgyilagos”-nak tekinthető műfajban is jól megfigyelhetők, mint Batthyány tájképfestésze-

tében. Ritka eset, amikor a művész tekintete megpihen a látványon; amikor nem iktatja ki a „festőietlen” elemeket a mindig is vonzónak tekintett narratíva és dekoráció kedvéért.

LÜKTETŐ ÉLET EGY TÁJKÉPBN

A Keleti város esetében a festő madártávlatból ábrázolja témáját, széles rátekinést engedve ezzel a középkori falakkal és bástyákkal körülvett városra. Bár Batthyány embereket, életképi elemeket nem helyezett el a vásznon, a házfalak eleven, telt színei, a tengerpart szagga-

tott vonala, valamint a várfal girbe-gurba vonalvezetése a mediterránum életteli atmoszféráját sugallják a festményen. A városka bástyákkal gömbölyített falai mögé sem nehéz a mindennapjaikat élő, sürgő-forgó családokat képzelni. A városka életének képzelt ritmusát Batthyány a tereptárgyak ritmikus elrendezésével teszi láthatóvá; a nagyobb háztömbökre felel a kép függőleges tengelyében álló minaretek sora, melyeknek a jobb szélén emelkedő „alsó-város”, valamint a magaslatot lezáró fellegvár diagonális kerete szab határt. Ezek között bújjik meg az apró színes síkokkal tagolt

zegzugos város. Az épített környezetet atmoszférikus rezgéseivel a természet fogja össze: a lazúrosan megfestett vízfelület és a rajzos városrészletek közötti játék. Mintha a grafikus Batthyány találkozott volna össze a festő-kolorista Batthyányval...

Nem túlzó kijelentés azt állítani, hogy Batthyány e festménye, az oeuvre-ön belül ritka őszinteséggel és virtuozitással adja vissza a tájban, a történelemben és a képzeletben létező város sajátos arculatát.

Kaszás Gábor